

Šumeče vode Bohorja

Za vroče poletne dni

 in Andrej Trošt

Poleti, ko se temperature povzpnejo nad 30 °C in nam peklenska vročina poskuša zaviti vrat, je rešitev izlet v globoko senco bohorskih gozdov. Tam se pod gostimi krošnjami dreves, skozi katere pihlja hladen vetrič, nadihamo svežega zraka.

Še večji hlad pa ustvarjajo bohorski potoki in slapovi, ki s šumenjem in pršenjem vode naredijo posebno vzdušje. Hladne drobne kapljice v zraku so kot balzam za telo v času vročih dni. Tam pozabimo na vročino in ob sedenju in opazovanju peneče se vode nas začne že prijetno zebsti.

Bohor je pogorje na skrajnem vzhodnem delu Posavskega hribovja zahodno od Kozjanskega in severno od reke Save. Območje prekrivajo gozdovi,

v katerih se nahajajo redke samotne kmetije, med katerimi je Žvegličeva kmetija (820 m), najvišje ležeči zaselek v občini Krško. Najvišji vrh Bohorja je Veliki Javornik (1024 m), vendar je lepši razgled s Skalice (951 m), Velikega Koprivnika (984 m), Oslice (860 m) ali Vetrnika (709 m).

Geološka zgradba Bohorja in naravni izviri potokov so vplivali na nastanek strmih in globokih grap in sotesk, preko katerih se danes preliva voda v številnih slapovih in kaskadah. Bohor gradijo raznovrstni dolomiti, apnenci in tudi mlajše kamnine, kot so lapor, peščenjak ter drugi nesprijeti sedimenti. Za nastanek slapov je od omenjenih kamnin odločilen dolomit, ki je najodpornější in gradi stene praviljčnih slapov.

Slap Bojanca

Slap Pekel

POT ŠTIRIH SLAPOV

Krožno pot mimo bohorskih slapov lahko načrtujemo tako, da se povzpne na vrh Bohorja (Veliki Javornik), si ogledamo partizansko bolnišnico in tiskarno ter obiščemo koč na Bohorju. Lahko pa se sprehodimo samo do slapov. Če se odločimo za prvo varianto, je tura dolga približno 3–4 h, če želimo videti posamezne slapove, pa nam to vzame precej manj časa (0,5 do 1 h). Pot štirih slapov lahko začnemo ali v dolini Blanščice nad Gorenjim Leskvcem ali pa na Jablancih. V prvem primeru gremo mimo kmetije Požun in se vzpenjamo ob potoku Blanščice, dokler ne pridemo do slapa Pekel. Slap Bojanca, ki je s potjo povezan s slapom Pekel, pa je dostopen tudi po poti, ki se odcepi dvesto metrov pred kmetijo Požun in sledi Stranjskemu potoku. Od Pekla lahko nadaljujemo mimo partizanske tiskarne Franceta Prešerna in proti vrhu Velikega Javornika ali pa zavijemo proti Pustim Ložicam in po dolini Dobrovskega potoka (lahko mimo Jablanc) do slapa Ubijavnik. Od tam vodijo na Bohor tri poti, prva je grebenska in pripelje do koč na Bohorju, druga gre mimo partizanske bolnišnice na Travnem lazu in

nadaljuje proti vrhu, tretja pa poteka mimo Petrove skale z možnostjo obiska naravnega okna. Četrti slap Bojavnik se nahaja na potoku Globoki graben. Pristop do Bojavnika je možen od koč na Bohorju mimo zaselka Plešivec in Na Terogu. Lahko pa se z avtomobilom pripeljemo po cesti, ki vodi na Bohor, na peščenem terenu ob cesti parkiramo ter se spustimo do Bojavnika, do koder je dobrih 10 min hoje.

BOHORSKI SLAPOVI

Slap Bojanca – visok je 14,8 metra in se zliva čez srednjetrojni anizijski dolomit. Pod slapom je 1,5 metra globok in 2,2 metra širok tolmun.

Slap Pekel – 15 metrov visok slap, ki pada po dolomitni, zasigani in z mahom porasli steni. Blanščica, ki je v preteklosti menjala strugo, je pustila veliko tolmunov in obrušeni sten nad Peklom in tudi v nižjem delu potoka.

Slap Ubijavnik – Dobrovski potok se preliva čez štiri stopnje, ki se prekinjajo s tolmini. Najvišji del slapu, ki se imenuje Ubijavnik, znaša 6,8 metra.

Slap Bojavnik – 16,4 metra visok slap, ki se nahaja v Globokem grabnu na močno razgibanem

Slap Ubijavnik

Slap Bojavnik

Bolnica v Travnem laz

in s tektonskimi silami preoblikovanem terenu.

Slap v Zapečju – 8,8 metra visok slap, ki ga za razliko od prej omenjenih gradi apnenčasta stena, na katero se odlaga lehnjak.

Lehnjakovo slapišče Mlinarjev up – okrog 50 metrov široka in 10 metrov visoka lehnjakova tvorba, kjer se voda preliva le ob večjem deževju ali taljenju snega.

OSTANKI ZGODOVINE

Na območju Bohorja si lahko ogledamo partizansko bolnišnico v Travnem laz, ki je v času druge

svetovne vojne služila bolniški oskrbi partizanov. Bolnišnico so uredili borci Kozjanskega odreda, v njej pa so se zdravili tudi borci XIV. divizije, težko ranjen ameriški pilot in njegov telegrafist. Lokacija ob potoku v gozdu je bila dobro skrita, dokler je zaradi izdaje nemški vojaki niso našli in aprila 1944 požgali. Bolnišnica je zgrajena iz lesenih hlodov in brun, na strehi pa raste trava, tako da je objekt še manj opazen. V na pol podzemnem objektu so lesene postelje in ognjišče. Leta 2002 je bila zgradba nazadnje obnovljena in ima danes zgodovinski pomen, služi pa nam lahko tudi kot zatočišče pred dežjem.

Poleg bolnišnice se na območju Bohorja nad slapom Pekel nahaja Tehnika France Prešeren, tiskarna, ki je med vojno skrbela za tiskanje in oglaševanje. V Tehniki so trikrat tedensko izdajali Radijski vestnik, tiskali časopisa Novi glas in Mladino ter različne brošure in priložnostno literaturo. Po izdaji so jo leta 1945 Nemci požgali. Njena lokacija je bila premišljeno izbrana, saj je šumeči slap dobro prekrival zvok tiskarskih strojev.

Literatura: A. Ramovš, B. Aničič, A. Petrovič, D. Klenovšek, 2000: Naravne znamenitosti južnega pobočja Bohorja. Slapovi. Senovo: Turistično društvo. ●

